

สํานักงานทางการศึกษาของหน้บ้านหัวคน จ้งหวักอุบลราชธานี : การศึกษาเฉพาะกรณี

นายธานี นงนุช

ศูนย์วิทยพัทรพัยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานพนธน์เป็นส่วนหน้จ้งของการศึกษาตามหลักส้ตรปริญญากฎศาสตร์มหานบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

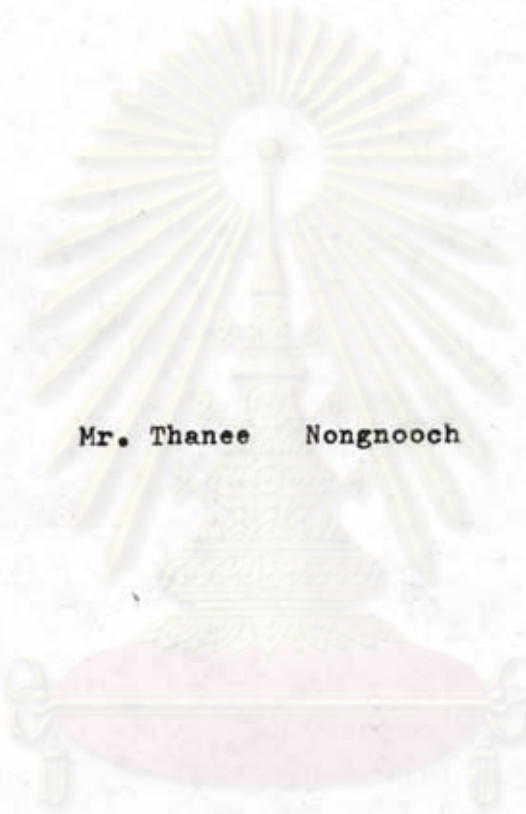
พ.ศ. 2528

ISBN 974 - 564 - 301 - 7

009615

I15834232

EDUCATIONAL STATUS OF HUA DOON VILLAGE, UBON RATCHATHANI
PROVINCE : A CASE STUDY

Mr. Thanee Nongnooch

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Research
Graduate School
Chulalongkorn University

1985

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สถานภาพทางการศึกษาของหมู่บ้านหัวถนน จังหวัดอุบลราชธานี :
การศึกษาเฉพาะกรณี

โดย นายธานี นงนุช

ภาควิชา วิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง ทัศนัญวัฒน์

รองศาสตราจารย์ อุนตา นทฤณ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญานามบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประทีฐ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิทยานนท์)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง ทัศนัญวัฒน์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อุนตา นทฤณ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เขวาทิ วิบูลย์ศรี)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	สถานภาพทางการศึกษาของหมู่บ้านหัวถนน จังหวัดอุบลราชธานี : การศึกษา เฉพาะกรณี
ชื่อผู้วิจัย	นายธานี นงนุช
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร. สมทวัช พิทยานุวัฒน์ รองศาสตราจารย์ อุบลดา นพคุณ
ภาควิชา	วิจัยการศึกษา
ปีการศึกษา	2527

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพทางการศึกษาของครูการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียนของหมู่บ้านหัวถนน ตำบลหัวถนน อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสำรวจสถานภาพทางการศึกษาในระบบโรงเรียน สำหรับการศึกษาศาสนาทางการศึกษาในระบบโรงเรียน แบบสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน และแบบสำรวจสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สำหรับการศึกษาศาสนาทางการศึกษาอกระบบโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูล โดยการคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย หาดัชนีความถ่วงน้ำหนักของปัญหาความยากจน เปรียบเทียบตัวแปร บ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาในระบบโรงเรียน 70 ตัวกับเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2522 ของกรมสามัญศึกษา จำแนกเป็นหมวดอาคารสถานที่และอุปกรณ์ 19 ตัว หมวดการบริหารโรงเรียน 24 ตัว หมวดคุณภาพการเรียนการสอน 21 ตัว และหมวดความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน 6 ตัว และเปรียบเทียบตัวแปรบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน 48 ตัวกับเกณฑ์ต่าง ๆ จำแนกเป็นเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน 30 ตัว เกณฑ์จากเครื่องชี้ภาวะสังคม 16 ตัว เกณฑ์จากการศึกษาหมู่บ้านยากจนในภาคอีสานตอนล่าง 1 ตัว และเกณฑ์จากข้อมูลของจังหวัดอุบลราชธานี 1 ตัว ในจำนวนตัวแปร 48 ตัวนี้ เมื่อจำแนกเป็นหมวดที่นำไปเปรียบเทียบมีดังนี้คือ หมวดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 ตัว หมวดการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นอยู่ในครัวเรือน 21 ตัว หมวดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน 15 ตัว และหมวดการศึกษาค้นอาชีพและเศรษฐกิจ 10 ตัว นอกจากรวมได้ศึกษาตัวแปรต่าง ๆ อีก 52 ตัว รวมมีตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด 170 ตัว

ผลการวิจัยมีดังนี้

สถานภาพทางการศึกษาในระบบโรงเรียน ศึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน ปรากฏว่า

1. สถานภาพทางการศึกษาในระบบโรงเรียนอยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าดัชนีไม่เข้าเกณฑ์มาตรฐานของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ร้อยละ 34.29

2. ค่าดัชนีที่ไม่เข้าเกณฑ์มาตรฐาน เรียงตามลำดับหมวดจากมากไปหาน้อย คือ อาคารสถานที่และอุปกรณ์ คุณภาพการเรียนการสอน การบริหารโรงเรียน ความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน โดยมีค่าดัชนีไม่เข้าเกณฑ์ ร้อยละ 52.63, 31.81, 33.33 และ 0.00 ตามลำดับ

สถานภาพทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ศึกษาจากครัวเรือนในหมู่บ้าน จำนวน 63 ครัวเรือน ปรากฏว่า

1. สถานภาพทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนอยู่ในระดับต่ำมาก โดยมีค่าดัชนีไม่เข้าเกณฑ์ ความจำเป็นพื้นฐาน เกิดจากเครื่องใช้ภาวะสังคม และเกณฑ์อื่น ๆ รวมคิดเป็น ร้อยละ 70.83

2. ค่าดัชนีที่ไม่เข้าเกณฑ์ เรียงตามลำดับหมวดจากมากไปหาน้อย คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นอยู่ในครัวเรือน และการศึกษาค้นอาชีพหรือเศรษฐกิจ โดยมีค่าดัชนีไม่เข้าเกณฑ์ ร้อยละ 100.00, 73.33 71.43 และ 60.00 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Educational Status of Hua Doon Village, Ubon
 Ratchathani province : A Case Study

Name Mr. Thanee Nongnooch

Thesis Advisors Professor Somwung Pitiyanuwat, Ph.D.
 Associate Professor Oonta Nopakun

Department Educational Research

Academic Year 1984

ABSTRACT

The purpose of this research was to study formal and nonformal education status of people in Hua Doon village, tambon Hua Doon Khuangnai district, Ubon Ratchathani province. The investigator collected data by using a form to survey the formal educational status, and two instruments for the nonformal status: an interview form for the heads of the family, and a form to survey general problems in the village. The data were analysed by statistical methods of percentage mean indicator of the density of poverty, to compare the 70 formal educational status variables with the Department of General Education norm of 1979 primary schools. These were composed of 19 variables of building and equipments, 24 variables of educational administration, 21 variables of teaching and learning quality, and 6 variables of relationship and cooperation with communication; and to compare 48 nonformal educational status, 30 variables were compared with the Basic Minimum Necessary Needs Norm of the National Committee for

Economic and Social Development, 16 variables were compared with the Norm of Social Indicator and one variable was compared to the norm founded from the Ubon Ratchathani province. These 48 nonformal educational status variables were classified as 2 variables of general education, 21 variables of family education, 15 variables of community development education, and 10 variables of vocational education. Other 52 variables were also studied. Hence the number of variables to be analysed were 170.

Major findings were as follow :

The findings of the study from 1 primary school to indicate the formal educational status were concluded as the following :

1. The formal education status was found to be low. The index of 34.29 % did not meet the standard norm of the Department of General Education, Ministry of Education.

2. The index of building and equipments (52.63 %), teaching and learning quality (31.81 %), school administration (33.33 %), and community relationship and cooperation (0.00 %) did not meet the standard norm of the Department of General Education, Ministry of Education.

The findings of the study from 63 families to indicate the nonformal educational status were concluded as the following :

1. The nonformal educational status was found to be very low. The index of 70.83 % did not meet the Basic Minimum Necessary Needs norm, the Social Indicator norm, and other norms compared.

2. The index of basic education (100.00 %), education for community development (73.33 %), education for family development (71.43 %), and education for vocational or economical development (60.00 %) did not meet the norms compared.

การที่วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลงด้วยดีนั้น ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์อุณา นพคุณ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือ แนะนำ และแก้ไขวิทยานิพนธ์ใหม่ด้วยความสมบูรณ์ และมีคุณค่าทางวิชาการมากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณกำนันตำบลหัวคอง และผู้ใหญ่บ้าน บ้านหัวคอง ที่ได้ช่วยเหลือและ ให้ความสะดวกในการเก็บข้อมูล ขอขอบคุณทุก ๆ ท่านที่ไม่ไกลลวามไว้มิ ที่ได้ ส่วนช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์สำเร็จด้วยดี และขอขอบคุณ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์คอม- เมอร์เชียลทรัสต์ จำกัด ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนเป็นเงิน 4,000 บาท (สี่พันบาทถ้วน)

ธานี นงนุช

เมษายน 2528

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิจกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ข้อตกลงเบื้องต้น	4
ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย	4
การเลือกสถานที่ทำการวิจัย	4
ความหมายของคำบางคำที่ใช้ในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้	6
2 บรรณานุกรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวความคิดในการพัฒนาชนบท	7
รูปแบบหรือประเภทของการจัดการศึกษา	8
ยุทธศาสตร์ในการใช้การศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท	9
ความต้องการทางการศึกษาสำหรับพัฒนาชนบท	10
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษา แห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติที่กล่าวถึงการศึกษา นอก ระบบโรงเรียน	11

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตัวแปรของสัณฐานภาพของโรงเรียนประถมศึกษา	14
ตัวแปรของสัณฐานภาพทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน	21
รายงานการวิจัยที่เกี่ยวกับสัณฐานภาพทางการประถมศึกษา	27
รายงานการวิจัยที่เกี่ยวกับสัณฐานภาพทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน	29
3 วิธีค่าเน็การวิจัย	34
ประชากร	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
5 สรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	107
ข้อค้นพบ	108
อภิปรายผล	120
ข้อเสนอแนะ	129
บรรณานุกรม	132
ภาคผนวก	135
ประวัติผู้วิจัย	166

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามเพศ.....	60
2	จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามกลุ่มอายุ	61
3	จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	61
4	จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่.....	62
5	จำนวนครัวเรือนจำแนกตามจำนวนสมาชิกที่มีอยู่ (รวมผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ไปอยู่ที่อื่นชั่วคราว).....	63
6	จำนวนครัวเรือนจำแนกตามจำนวนผู้ทำงาน (หมายถึงสมาชิกวัยทำงาน อายุ 15 - 60 ปี ผู้ที่ทำให้เกิดรายได้ในครัวเรือน).....	64
7	จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามระดับการศึกษา	65
8	จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไป จำแนกตามสภาพการรู้หนังสือ	65
9	จำนวนครัวเรือนจำแนกตามจำนวนเด็กที่มีอยู่ (อายุต่ำกว่า 13 ปี) ..	66
10	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามจำนวนเด็กในวัยเรียน ระดับประถมศึกษา (อายุ 7 - 12 ปี)	67
11	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามจำนวนเด็กที่เรียนอยู่ในระบบโรงเรียน ระดับประถมศึกษา (อายุ 7 - 12 ปี)	67
12	จำนวนครัวเรือนจำแนกตามจำนวนสมาชิกที่สามารถคิดเลขง่าย ๆ ได้ (อายุ 13 ปีขึ้นไป)	68
13	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามจำนวนคู่สมรสหย่า	69
14	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามบุคคลที่ตัดสินใจในเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง และเกี่ยวกับบุตร	70
15	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามเวลาในการรับประทานอาหาร	71
16	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามประเภทของอาหารและความถี่บริโภค ต่อเดือน	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	จำนวนครัวเรือนที่มีเรือไม้ส่วม	73
18	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามสถานที่ลอบคุนตรรกนสุดท้ายของสมาชิก ในครัวเรือน	74
19	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามลักษณะการเลี้ยงดูเด็ก	74
20	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามความเข้าใจและการปฏิบัติเกี่ยวกับการ วางแผนครอบครัว เพื่อควบคุมช่วงเวลาบุตร	75
21	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามวิธีการรักษาเมื่อสมาชิกป่วยเป็นโรคต่าง ๆ	
22	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวม.....	76
23	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามหลักในการเลือกผู้แทนราษฎร.....	77
24	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนที่คิดว่า ผู้แทนราษฎรมีประโยชน์	78
25	จำนวนหัวหน้าครัวเรือนที่คิดว่าผู้แทนราษฎรมีประโยชน์ต่อท้องถิ่น จำแนกตามเหตุผล	78
26	จำนวนหัวหน้าครัวเรือนที่คิดว่าผู้แทนราษฎรไม่มีประโยชน์ต่อท้องถิ่น จำแนกตามเหตุผล	79
27	จำนวนหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย จำแนกตามความรู้ หรือไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายบางอย่าง	80
28	จำนวนครัวเรือนจำแนกตามจำนวนคนที่ฟังธรรมะหรือเทศน์เสมอ ๆ	80
29	คำตอบที่ว่า "ท่านเชื่อโชคลางหรือไม่"	81
30	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามจำนวนครอบครัวที่มีอยู่ในครัวเรือน...	81
31	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามอาชีพและลักษณะอาชีพที่ระกอมว่า เป็นอาชีพหลัก หรืออาชีพรอง.....	82
32	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามจำนวนที่ดินถือครอง	83
33	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามจำนวนที่ดินถือครองที่เป็นของตนเอง	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
34	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามจำนวนที่ติดเครื่องที่ไถมาจากกรรเข้า	84
35	จำนวนที่ติดเครื่อง จำแนกตามการนำไปใช้	85
36	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามจำนวนผลผลิตข้าวนาขั้น	85
37	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามจำนวนผลผลิตพืชผัสด่าง ๆ	86
38	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามผลผลิตจากพืชผักและสัตว์ว่า เพอกิน ไมเพอกิน หรือเหลือขาย	87
39	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามสาเหตุการตายของสัตว์เลี้ยง และ คำตอบที่ว่า "การตายของสัตว์เกิดขึ้นทุกปีหรือบางปี"	87
40	จำนวนครัวเรือนที่ไขปุ๋ย และยารปราบศัตรูพืช หรือวัชพืช	88
41	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามรายไคคอป (หึ่งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็น ตัวเงิน โดยยังไม่ไคหักต้นทุนการผลิต	89
42	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามรายไคเฉลี่ยต่อคนคอป	90
43	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามค่าใช้จ่ายในคานต่าง ๆ ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา	91
44	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามรายจ่ายเฉลี่ยต่อคนคอป	92
45	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามจำนวนเงินออม (หมายถึงเงินเก็บ เงินฝากและเงินใหญ่)	92
46	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามจำนวนหนี้สินของครัวเรือน	93
47	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามจำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อคน	94
48	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามแหล่งที่ขายผลผลิต	94
49	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามผู้ที่ขายผลผลิตให้	95
50	จำนวนครัวเรือนที่ขายผลผลิต จำแนกตามลักษณะการขายและความ พอใจในการขาย	95
51	คำตอบที่ว่า "สมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่มัวเวลาว่างมากในเงื่อนไข (ตอบไคหลายข้อ)	96

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
52	คำตอบที่ว่า "ส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างทำอะไร	96
53	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามจำนวนผู้รายได้น้อยที่เข้ารับการรักษาพยาบาล โดยไม่เสียค่ารักษา	97
54	จำนวนครัวเรือน จำแนกตามสภาพความเป็นอยู่ของครัวเรือน (คุณภาพชีวิต) ตามความรู้สึกของหัวหน้าครัวเรือน	98
55	ปัญหาของครัวเรือนตามความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือน	99
56	จำนวนครัวเรือนจำแนกตามสิ่งที่เป็นความต้องการมากที่สุด	100
57	จำนวนคั่นบั้งซีสตามภาพทางการศึกษาในระบบโรงเรียนที่ไม่เข้าเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามหมวดต่าง ๆ	109
58	จำนวนคั่นบั้งซีสตามภาพทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ไม่เข้าเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานเครื่องใช้ภาวะสังคม การศึกษาหมู่บ้าน ยากจน และข้อมูลของจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามด้านต่าง ๆ	119

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย